

Vereniging voor Muziektheorie

NIEUWSBRIEF
DECEMBER 2000 **NUMMER 4**

Van het bestuur

Het is een genoegen op deze plaats het derde jaarlijkse congres van de Vereniging voor Muziektheorie te kunnen aankondigen. Dit zal plaatsvinden in het Koninklijk Conservatorium Den Haag op vrijdag 9 en zaterdag 10 februari 2001. De buitenlandse gastspreker is Richard Taruskin, hoogleraar aan de University of California, Berkeley. Taruskin, een van de bekendste musicologen van deze tijd, is auteur van het bijna 1800 pagina's tellende *Stravinsky and the Russian Traditions* (1996), een uitzonderlijk rijk gedocumenteerde studie naar de Russische bronnen van Igor Stravinsky's muziek. In een wat verder verleden was Taruskin koorleider en solist op de viola da gamba. Andere titels van Taruskin zijn: *Mussorgsky: Eight Essays and an Epilogue, Text & Act*, en *Defining Russia Musically*. Behalve boeken en artikelen heeft hij edities van muziek uit de Renaissance gepubliceerd (o.m. de geestelijke werken van Antoine Busnoys). Taruskins lezing, getiteld: *Stravinsky and Us*, zal een nieuw licht werpen op de relatie tussen 'vorm' en 'inhoud' in Stravinsky's muziek.

De werkgroep Onderzoek van de VvM heeft een sessie georganiseerd met als onderwerp 'tijdorganisatie en tijdbeleving in de muziek: theoretische, historische en esthetische aspecten'. Verder zijn er, net als verleden jaar in Antwerpen, verschillende meer op de onderwijspraktijk gerichte sessies. Hierbij staan dit keer de vakken contrapunt en arrangeren centraal. Op het gebied van de jazz is gekozen voor het eerste deel van het Kwintet in C-groot van Franz Schubert. De vereniging organiseert dit evenement uiteraard in samenwerking met het departement musicologie van de KUL. Verder vindt op 12 en 13 mei 2001 aan de Universiteit Utrecht het Schenkersymposium van de VvM plaats. Van dit laatste evenement is verderop in

voor een voortzetting en een verdieping van de discussie over de harmonieleergang van het Berklee College of Music, die tijdens het eerste congres (Amsterdam, februari 1999) is gepresenteerd door Barbara London. Meer informatie over de achtergronden van deze sessie vindt u elders in deze Nieuwsbrief. Een bijzondere plaats is ingeruimd voor Boudewijn Leeuwenberg, die dit jaar afscheid heeft genomen als docent jazztheorie aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag. Boudewijn Leeuwenberg is vanaf het begin nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van de jazzopleidingen in Den Haag, Hilversum en Amsterdam, en heeft een belangrijke rol gespeeld bij het opzetten van het hoofdvak theorie-jazz. Hij zal een lezing geven over de geschiedenis van de theorievorming in Nederland met betrekking tot het jazzrepertoire.

Voor het congres zal dit keer, in tegenstelling tot vorig jaar, wel een financiële bijdrage van alle deelnemers worden gevraagd. Deze bedraagt 90 NLG/ 1700 BEF voor niet-leden, 50 NLG/ 900 BEF voor leden, en 25 NLG/ 450 BEF voor studenten (ongeacht of deze lid zijn of niet). Het opnieuw instellen van een 'conference fee' hangt onder meer samen met het feit dat het dit jaar niet bij één congres zal blijven. Behalve het februaricongres heeft de vereniging namelijk nog enkele activiteiten op stapel staan. Op 13 maart 2001 geeft de Canadese muziektheoreticus William Caplin aan de Katholieke Universiteit Leuven een lezing met de titel: *Sonata Form Exposition*: deze Nieuwsbrief een uitgebreidere aankondiging te vinden. Intussen hebben besprekingen met het bestuur van de Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis tot een concreet plan voor een gezamenlijk congres geleid. Dit congres zal een combinatie zijn van het vierde jaarlijkse congres van de VvM en de voorjaarsbijeenkomst 2002 van de KVN. Het zal plaatsvinden in het

Conservatorium van Zwolle op 15 en 16 maart 2002. Het bestuur heeft een werkgroep ingesteld die de voorbereidende besprekingen over het programma voert. Deze bestaat uit Henk van Benthem (Conservatorium van Amsterdam), Ineke Kien-Vermaas en Michiel Schuijjer (Koninklijk Conservatorium Den Haag). Namens de KVNМ nemen leden van de Werkgemeenschap Docenten Muziekgeschiedenis aan deze besprekingen deel.

De vereniging beschikt sinds jongstleden november over een eigen huisstijl. Al in de vorige Nieuwsbrief werd deze *en passant* aangekondigd. De correspondentie van de vereniging is voortaan voorzien van een logo. Op het briefpapier is bovendien een font te zien. Wij nodigen iedereen uit de herkomst hiervan te achterhalen. Ik beperk me ertoe te zeggen dat het verband houdt met een recente ontwikkeling binnen onze vereniging. Terug naar het aanstaande februaricongres. Op de tweede dag hiervan, dat wil zeggen op zaterdag 10 februari, zal de algemene ledenvergadering worden gehouden. Tijdens deze vergadering wordt de eerste commissie Mart. J. Lürsenprijs aan de leden voorgesteld. In verband met de vergadering moet ik er verder op wijzen dat de termijn van twee bestuursleden, Patrick van Deurzen (vice-voorzitter) en Clemens Kemme (secretaris) afloopt. Bovendien is één plaats in het bestuur nog nimmer vervuld. In totaal zijn er dus drie vacatures. Clemens Kemme stelt zich herkiesbaar, maar Patrick van Deurzen heeft te kennen gegeven zijn bestuurslidmaatschap te willen beëindigen. Daarom doe ik onder meer vanaf deze plaats een dringende oproep aan leden om zich voor een positie in het bestuur kandidaat te stellen. Hiertoe kunt u voorafgaand aan (of tijdens) de algemene ledenvergadering een kandidaatbriefje invullen. Op dezelfde wijze kan men zich opgeven voor een plaats in de congres- of publiciteitscommissie.

Deze oproep is des te dringender nu gaandeweg blijkt dat een andere taakverdeling in het bestuur noodzakelijk wordt. Door de kleine bezetting van de congrescommissie en de publiciteitscommissie hebben in de afgelopen twee jaren leden van het dagelijks bestuur ook taken van deze commissies uitgevoerd. Dit is helaas ten koste gegaan van andere initiatieven, zoals het doen van voorstellen om aan de Nederlandstalige conservatoria condities voor onderzoeksactiviteiten te scheppen. Om niet

alleen als organisator van evenementen, maar ook op andere wijzen actief te zijn, is het noodzakelijk dat de vereniging haar bestuur en commissies versterkt. Deze kunnen zich dan elk op hun eigen taak concentreren.

Namens het bestuur,
Michiel Schuijjer

Het Berklee-debat

Het Berklee College of Music in Boston is een van de grootste en bekendste jazzscholen in de Verenigde Staten. Het telt enkele duizenden studenten en onder haar afgestudeerden bevinden zich vele bekende jazzmusici van de naoorlogse generatie, zoals Michael Brecker en John Scofield.

Al sinds de tweede helft van de jaren tachtig is er incidenteel contact tussen vertegenwoordigers van dit instituut en verschillende Nederlandse jazzopleidingen. Uit die contacten is in Nederland een in het algemeen tamelijk kritisch beeld ontstaan van met name hoe het jazzharmonie-onderwijs aan het Berklee College er uitziet: te eenzijdig verticaal gedacht, met te weinig oog voor tonale functionaliteit etc. Dit beeld nu bleek, met name op het laatstgenoemde punt, te moeten worden bijgesteld naar aanleiding van de presentatie door Barbara London, hoofd van de harmonieafdeling van het Berklee College, tijdens het oprichtingscongres van de VvM in februari 1999 in Amsterdam: het functionele denken in de Berklee-methode bleek veel verder te gaan dan menigeen had vermoed. Verder viel de presentatie op door helderheid en professionaliteit. Toch waren er inhoudelijk wel degelijk grote verschillen in benadering. Maar omdat er tijdens deze sessie te weinig tijd was om diep op deze kwesties in te gaan, zinde het bestuur van de Vereniging voor Muziektheorie al enige tijd op de mogelijkheid van een vervolg. Onmiddellijk gevolg van het bezoek van Barbara London aan Nederland was dat verschillende Nederlandse en Vlaamse jazztheoriedocenten de Berklee-methode in handen kregen en begonnen te bestuderen. (De methode is geschreven door Barry Nettles en Steve Rochinski, met studiesupplementen door Barbara London; alles

bijeen ruim 600 pagina's.) Op het tweede VvM-congres in februari 2000 in Antwerpen werd al melding gemaakt van plannen van docenten aan enkele Nederlandse jazzafdelingen om hun leeservaring te gaan uitwisselen. De tijd lijkt rijp om deze gedachtewisseling nu voort te zetten in de vorm van een debat, dat zal plaatsvinden op de tweede dag van het komende congres, 10 februari van 14.00 tot 15.30 uur. Twee sprekers zullen het debat inleiden met een verslag van hun bevindingen met de methode: Leon Lhoëst en Barbara Bleij. Leon Lhoëst is jazzpianist en coördinator en docent theoretische vakken aan de jazzafdeling van het conservatorium van Brussel. Leon heeft zelf aan het Berklee College gestudeerd en is zeer enthousiast over de Berklee-harmoniemethode. Barbara Bleij is pianist en muziektheoreticus, doceert muziektheorie aan de conservatoria van Amsterdam en Den Haag en is redacteur van het *Tijdschrift voor Muziektheorie*. Zij studeerde jazzpiano en hoofdvak theorie (klassieke - en jazzmuziek) aan het Hilversums Conservatorium (nu Conservatorium van Amsterdam). Barbara zal trachten een kritische evaluatie van de Berklee-methode te geven vanuit het perspectief van de Europese muziektheorie. Voor belangstellenden die niet in het bezit zijn van de methode wijzen wij nog op het recente boek van Berkleedocenten Barry Nettles en Richard Graf, *The Chord Scale Theory & Jazz Harmony* (1997, Advance Music, ISBN 3-8922-056-X), waarin het onderwerp jazzharmonie wordt behandeld 'as taught at the Berklee College'.

Clemens Kemme

Symposium Heinrich Schenker

De Vereniging voor Muziektheorie organiseert in samenwerking met het Instituut Kunstgeschiedenis en Muziekwetenschap van de Universiteit Utrecht een symposium waarop de analysetheorie van de Oostenrijkse muziektheoreticus Heinrich Schenker (1868-1935) van diverse kanten zal worden belicht. Dit symposium is gepland op 12 en 13 mei en zal plaatsvinden in de Diepenbrockzaal van de Universiteit Utrecht, Drift 21. De discussies zullen vooral gaan over de onderwijspraktische betekenis van Schenkers werk, maar ook over de opmerkelijke receptiegeschiedenis ervan. De

muziektheoreticus Carl Schachter van het Mannes College of Music te New York – een autoriteit op het gebied van de Schenkeranalyse, maar in Nederland tot nog toe vooral bekend door het harmonieboek *Harmony and Voice leading* (met Edward Aldwell) – zal aan het symposium een bijdrage leveren. Andere sprekers zijn onder meer: Nicholas Meeùs (Université de Paris-Sorbonne), Oliver Schwab-Felisch (Hochschule der Künste, Berlin), Paul Scheepers (Koninklijk Conservatorium Den Haag, Conservatorium van Amsterdam) en Hans Maas (Noord-Nederlands Conservatorium Groningen). Tijdens het februaricongres van de VvM in Den Haag zullen meer details over het programma worden verstrekt.

Informatie: Theo Goedhart
Evenementencommissie VvM
Koninklijk Conservatorium
Juliana van Stolberglaan 1
2595 CA Den Haag
telefoon: +31 (0)70 381 4251, toestel 190
e-mail: boncoeur@koncon.nl

Congres van de International Musicological Society

Van 1 tot 7 augustus 2002 vindt in het Maria-Theresiacollege van de Katholieke Universiteit Leuven het 17de congres van de International Musicological Society plaats. Dit congres zal bestaan uit acht symposia, met de volgende thema's:

1. Beluisteren-Uitvoeren-Componeren
2. De dynamiek van de verandering in de muziek
3. Wie bezit de muziek?
4. Musica Belgica
5. Muziek en migratie
6. Vorm en inventio
7. Organologie: van archeologie tot nieuwe technologieën
8. Bronnen

Elk symposium zal bestaan uit meerdere sessies, individuele lezingen en poster presentations over subthema's die bepaald zullen worden aan de hand van de ontvangen voorstellen. Het programmacomité doet hierbij dus een oproep voor voorstellen in verband met de thema's van

de symposia, maar ook voorstellen die buiten deze 8 thema's vallen, zullen in overweging genomen worden. De uiterste inzenddatum voor voorstellen (in het Spaans, Italiaans, Duits, Frans of Engels) is 3 april 2001. Alle voorstellen moeten voldoen aan de voorwaarden die hieronder zijn gespecificeerd.

In het bijzonder jongere wetenschappers en wetenschappers van buiten West-Europa en Noord-Amerika, worden door het programmacomité aangemoedigd om voorstellen in te dienen. Deelnemers moeten geen lid zijn van de IMS, wel wordt er verwacht dat iedereen zich inschrijft voor het congres.

Elk voorstel zal de volgende elementen bevatten: titel, thema van het symposium waartoe het behoort en naam en adres van de auteur of de organisator van de sessie. Ook moet steeds worden aangegeven of het gaat om een 'IMS sessie', een 'IMS paper' of een 'IMS poster presentation'. Voorstellen kunnen ingediend worden via email (als brief en niet als attachment), via de post of via fax (in een leesbaar lettertype op aparte vellen papier met een A4 of 8.5 x 11 inch-formaat, met minimum 3 cm marge). Per auteur zal er slechts één voorstel aanvaard worden. Alle voorstellen zullen vertrouwelijk worden behandeld.

Voorstellen voor sessies moeten, in maximaal 400 woorden, een beschrijving geven van de gewenste duur, de geplande vorm en het wetenschappelijke belang van de sessie. Daarnaast moet ook de naam en het adres van de organisator opgegeven worden en moet er een lijst worden bijgevoegd van alle deelnemers, samen met hun afzonderlijke aparte abstracts. Voor deze abstracts moeten dezelfde richtlijnen worden gevolgd als voor de individuele papers. De voorkeur gaat uit naar sessies met een interdisciplinair en internationaal panel.

Voorstellen voor individuele papers moeten opgesteld worden in de vorm van een abstract (maximaal 250 woorden) dat de onderzoeksresultaten en hun betekenis zo volledig mogelijk beschrijft. Individuele papers mogen maximaal 20 minuten duren. Na iedere lezing zal er tijd worden voorzien voor vragen en discussies.

Poster sessions zullen minstens 3 uren op 3 opeenvolgende dagen, in aanwezigheid van de

projectcoördinator of een lid van het onderzoeksteam, tentoongesteld moeten worden. De auteurs moeten er zelf voor zorgen dat het noodzakelijke materiaal aanwezig is. Voorstellen voor poster sessions bestaan uit een beschrijving van het onderzoeksproject dat getoond zal worden (maximaal 250 woorden), een afzonderlijke, gedetailleerde lijst van al het materiaal dat te zien zal zijn en een lijst van al de nodige faciliteiten. Het programmacomité zal zorgen voor ruimte in het hoofdgebouw van de congres, nabij de zalen waar de sessies doorgaan.

Alle voorstellen moeten voor 3 april 2001 ingediend worden bij de voorzitter van het programma comité:

Prof. Barbara Hagg: IMS 2002
College of Music
University of North Texas
P.O. Box 311367
Denton, Texas 76203-1367,
USA
fax: (1)-940-565-2002
e-mail: bhh0005@jove.acs.unt.edu

Informatie:
Secretariaat IMS
fax: +41 1 823 1027
e-mail: imsba@swissonline.ch
URL: <http://www.ims-online.ch>

e-maildiscussielijst

Indien u bij uw aanmelding als VvM-lid nog geen internetaansluiting en e-mailadres had, maar alsnog in bezit daarvan bent gekomen, dan verzoeken wij u vriendelijk uw e-mailadres onverwijld aan ons te door te geven (per e-mail aan: vvm@cva.ahk.nl). U wordt dan geabonneerd op de e-maildiscussielijst van de VvM en zult spoedig van de lijstmoderator een bericht ontvangen over de gang van zaken betreffende de discussielijst.

EuroMAC 5

Tijdens de slotzitting van de European Musical Analysis Conference in Rotterdam, in oktober

1999, werd de universiteit van Bristol aangewezen als lokatie voor alweer de vijfde conferentie in deze serie. Deze is nu onlangs officieel aangekondigd. EuroMAC 5 is vastgesteld op 4 t.e.m. 7 april 2002. Voor de organisatie tekenen de Society for Music Analysis, het tijdschrift *Music Analysis* en de Universiteit van Bristol. Jonathan Cross, die aan deze universiteit is verbonden, zal optreden als coördinator van de conferentie. De 'call for papers' zal de komende zomer worden gepubliceerd. Belangstellenden kunnen in de tussentijd een voorstel ontwikkelen en dit na het verschijnen van de oproep snel insturen.

Informatie:
Jonathan Cross, Conference Director
Department of Music
University of Bristol
J.G.E.Cross@bristol.ac.uk

Deutsche Gesellschaft für Musiktheorie

Afgelopen zomer is in Berlijn de Deutsche Gesellschaft für Musiktheorie (GMTH) opgericht. Daarmee heeft Duitsland nu ook een eigen vakvereniging voor muziektheoretici, net als bijvoorbeeld Nederland, België, Frankrijk en Engeland. Tot voor kort vervulde de Gesellschaft für Musik & Ästhetik die rol. Deze laatstgenoemde vereniging vertegenwoordigde de Duitse muziektheorie nog bij de voorbereiding van European Music Analysis Conference in Rotterdam, in 1999.

De GMTH zal zich vooral op het internet manifesteren en een discussielijst onderhouden. Zij zal ook online een tijdschrift publiceren. Daarnaast zal zij in samenwerking met universiteiten en Musikhochschulen congressen organiseren. In een gedrukt jaarboek zullen de bijdragen aan het tijdschrift en de congressen worden samengevat. Voorts is het de bedoeling om regelmatig met een nieuwsbrief te komen die zowel in online als in gedrukte vorm gelezen kan worden.

Op het internet is de vereniging te vinden onder: www.gmth.de

Hier kan men zich ook als lid aanmelden. Het postadres is:

GMTH
Postfach 120 954
10599 Berlin

Voor informatie over organisatie, lidmaatschap en evenementen kan men zich wenden tot Michael Polth (MPolth@gmth.de) of Ludwig Holtmeier (LHoltmeier@gmth.de).

Seminaries van het Orpheus Instituut

De Seminaries van het Orpheus Instituut, zoals aangekondigd in de vorige nieuwsbrief, kennen een aantal wijzigingen. Hieronder volgen de definitieve data:

Barthold Kuijken:
'Muziek maken en historisch perspectief.'
op woensdagen 10 januari, 7 februari, 28 maart, 18 april, 30 mei en 13 juni 2001, telkens van 13u30 tot 16u30.

Clarence Barlow:
'Logica, techniek en esthetiek in muzikale compositie.'
op donderdagen 11 januari, 15 februari, 22 maart, 26 april, 17 mei en 31 mei 2001, telkens van 14u tot 17u.

'Muziek en Theatraliteit'
Johan Thielemans op dinsdag 23 januari van 14u tot 16u; Paul Koek op vrijdag 16 maart van 14u tot 17u; Harry De Wit op maandag 23 april van 14u tot 18u; Guy Joosten op donderdag 3 mei van 10u tot 13u; Peter Verhelst op woensdag 23 mei van 14u tot 17u.

Deze seminaries staan open voor alle geïnteresseerden (studenten, afgestudeerden, docenten, ...) en zullen doorgaan in het pand van het instituut, gelegen aan de Korte Meer 12 in het centrum van Gent.

Voor verdere inlichtingen:

Orpheus Instituut
Korte Meer 12, 9000 Gent, België.
Telefoon en fax: +32/9/238.17.06
e-mail: orpheus@advalvas.be